

N:o 40.

Ank. till Riksd. kansli den 30 mars 1897, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 1 § i lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891.

1 § i lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891 lyder:

»Förening för inbördes sjukhjälp, sjukkassa, hvilken består af minst tjugofem medlemmar, som i enlighet med denna lag antagit stadgar och utsett styrelse, må kunna på sätt nedan sägs varda registrerad.»

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till lagutskottet hänvisad motion, n:o 54, anför nu herr *Hammarström*:

Sedan kongl. kungörelsen af den 30 oktober 1891 med lag angående sjukkassor trädde i gällande kraft, hade Riksdagen för hvarje år anslagit 100,000 kronor till understöd åt arbetares sjukkassor, att utgå i form af förvaltningsbidrag. Såsom vilkor för erhållande af sådant bidrag vore i första rummet stadgadt, att sjukkassa skulle vara hos i lagen angifna myndigheter registrerad och hafva af samma myndigheter sanktionerade stadgar. Endast ett ringa antal af i landet befintliga sjukkassor hade dock under de fem år, ofvannämnda lag egt gällande kraft, begagnat sig af den förmånen att komma i åtnjutande af statsbidraget.

Med anledning häraf hade Kongl. Maj:t under förra året uppdragit åt samtliga sina befallningshafvande att utreda orsakerna, hvarför ej flera sjukkassor hittills blifvit registrerade. I hvad mån sagda myndigheter lyckats med denna utredning tilltrorde sig motionären ej

att kunna bedöma. Af ett offentliggjort sammandrag af dessa länsstyrelsernas utredningar framginge, att orsakerna skulle vara, dels att statens bidrag ansåges vara allt för obetydligt, dels att den föreskrifna årliga redogörelsen och redovisningen vore för vidlyftig, och att många sjukkassor för ett så obetydligt bidrag ej ville underkasta sig denna redovisning.

Att dessa skäl för en stor del sjukkassor varit afgörande, för att de icke blifvit registrerade, vore nog sant, men för största delen af de oregistrerade sjukkassorna förefunnes derjemte helt andra skäl, som för dem vore lika mycket bestämmande. Ty äfven om statens bidrag höjdes och den såsom vidlyftig ansedda redovisningen förenklades eller till och med borttoges, skulle dock ett stort antal af i landet existerande sjukkassor icke under närvarande förhållanden kunna komma i åtnjutande af något understöd af de härför anslagna statsmedlen, så länge vilkoren för att sjukkassa skall få blifva registrerad vore sådana, som de nu gällande.

Bestämmelsen i § 1 i lagen om sjukkassor borttog möjligheten för de många små på landsbygden och i de mindre städerna befintliga sjukkassorna med mindre antal medlemmar än tjugofem att kunna blifva registrerade. Det kunde visserligen invändas, att der flera sådana små kassor förefunnes på en plats, kunde dessa sammansluta sig till en, hvarigenom det medlemsantal, som nu fordrades, lätt kunde uppnås, och rättighet att blifva registrerad vinnas. Men svårigheten af sådana sammanslagningar insåges lätt, om man betänkte, att det i de flesta fall vore enskilda föreningar med olika verksamhet och syftsmål, som egde dessa sjukkassor, hvilka föreningar hvar för sig såsom vilkor för inträde i deras sjukkassa kanske först fordrade medlemskap i föreningen. Det vore bekant, att många af dessa mindre sjukkassor under de senare åren gjort afsevärda ansträngningar för att kunna uppnå det för berättigande till registrering bestämde minimiantalet medlemmar, men ändock icke lyckats. För många sjukkassor vore det därför af stor vikt att få den ofvannämnda bestämmelsen i ofvannämnda lags § 1 ändrad derhän, att sjukkassa med t. ex. femton medlemmar måtte, på sätt i öfrigt vore bestämdt, kunna blifva registrerad. Det vore gifvetvis de mindre och svagaste kassorna, som vore i största behof af stöd från det allmännas sida.

På grund häraf hemställer motionären, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att § 1 i lagen om sjukkassor af den 30 oktober 1891 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Förening för inbördes sjukhjelp, sjukkassa, hvilken består af

minst femton medlemmar, som i enlighet med denna lag antagit stadgar och utsett styrelse, må kunna, på sätt nedan sägs, varda registrerad; eller att, om för handen varande förhållanden skulle lägga hinder i vägen för godkännande af en sålunda bestämdt formulerad förändring, Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla att, för den händelse Kongl. Maj:t, med anledning af hvad i ärendet förekommit, i nåder förordnar om utarbetande af förslag till ändring af lagen om sjukkassor den 30 oktober 1891, bestämmelsen i § 1 rörande det medlemsantal, som berättigar sjukkassa att blifva registrerad, ändras så, att detta antal blir lägre än det, som är fixerad i den nu gällande lagen.

Syftet med motionärens framställning om ändring af 1 § i lagen om sjukkassor är följaktligen det, att dylika kassor med ett medlemsantal af minst 15 eller öfverhufvud ett antal medlemmar under den nu bestämda gränsen af tjugofem skulle kunna blifva delaktiga af statens förvaltningsbidrag till sjukkassor. Utskottet delar emellertid icke motionärens åsigt om det lämpliga uti en sänkning af denna gräns. Den förutsättningen för en sjukkassas rätt till bidrag för sin verksamhet af allmänna medel synes ligga i sakens natur, att kassan skall, på sin ort och af de samhällsmedlemmar, för hvilka den är afsedd, omfattas med ett icke alltför ringa intresse och det sålunda visa sig, att den samma afhjelper ett mera allmänt behof, och, enligt utskottets mening, förefinnes ej denna förutsättning hos ett företag för inbördes sjukhjälp, hvilket ej förmått att omkring sig samla ens tjugofem deltagare. Då motionären särskildt framhållit den svårighet att sammanslå flere små, på samma plats förefintliga sjukkassor, som låge deri, att dylika mindre kassor i flertalet af fall bildats af enskilda föreningar med skilda syften, afseende annat än sjukhjälp, och att dessa föreningar icke lemnade tillträde till sjukkassorna åt andra än sina egna medlemmar, vill utskottet erinra, att staten visserligen med sitt bidrag, under viss förutsättning, understödjer äfven sådana enskilda sällskaps sjukkassor, men att man icke lär med fog kunna ifrågasätta att staten, af hänsyn till föreningar, bildade för helt andra hufvudsyftemål än inbördes sjukhjälp, skulle medgifva, att medlemmar i en sjukkassa, som egde

rätt till statsunderstöd, finge understiga det antal, som för dylik kassa, stiftad endast för sjukhjälp, ansetts vara det minsta lämpliga.

Af hvad sålunda anförts finner sig utskottet föranlåtet att hemställa,

det förevarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 mars 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.
